Udskriftsdato: 30. oktober 2026 (Gældende)

Aktindsigt i dokumenter om statsministerens muligheder for at komme i betragtning til et EU-job

Ministerium: Folketingets Ombudsmand	Journalnummer: Sag nr. 14/02038

Aktindsigt i dokumenter om statsministerens muligheder for at komme i betragtning til et EU-job

Svar til journalist

15-05-2014

Dok.nr. 14/02038-3/DS

Klage over Statsministeriet

Jeg har modtaget din klage af 6. maj 2014 over Statsministeriets svar af 28. april 2014 på din anmodning om aktindsigt i alle dokumenter vedrørende statsministerens eventuelle muligheder for at komme i betragtning til et job i EU.

Jeg har ikke fundet grundlag for at indlede en ombudsmandsundersøgelse i anledning af klagen. Jeg henviser til § 16, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (jf. lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013). Efter denne bestemmelse afgør ombudsmanden selv, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Nedenfor har jeg redegjort nærmere for min beslutning.

I din klage har du henvist til, at Statsministeriet i sit svar hverken vil af- eller bekræfte, om der findes dokumenter omfattet af din anmodning. Du henviser også til, at Udenrigsministeriet til sammenligning har svaret, at ministeriet efter en gennemgang ikke har fundet dokumenter omfattet af din anmodning.

Statsministeriet skrev den 28. april 2014 følgende til dig:

"…

Det er generelt Statsministeriets opfattelse, at det i sager af den omhandlede karakter ikke kan oplyses, hvorvidt der i det hele taget findes dokumenter vedrørende sådanne sager, idet en oplysning herom i sig selv vil kunne medføre en prisgivelse af de hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser, som der er hjemmel til at beskytte i offentlighedslovens § 32.

Efter offentlighedslovens § 32 kan retten til aktindsigt begrænses af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser mv., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer. Det er Statsministeriets generelle opfattelse, at en oplysning om, hvorvidt der findes dokumenter i ministeriet vedrørende sager af den karakter – som omhandlet i anmodningen – vil kunne svække Danmark i en række internationale sammenhænge. "

Ombudsmandens bemærkninger

§ 32, stk. 2, i offentlighedsloven (lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen) bestemmer, at "retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer".

I de specielle bemærkninger i det lovforslag (lovforslag nr. 144 af 7. februar 2013), som ligger til grund for loven, er det anført, at § 32, stk. 1 og 2, viderefører bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 2, i den tidligere

offentlighedslov (lov nr. 572 af 19. december 1985). Det er også anført, at det er en betingelse for at undtage oplysninger efter § 32, stk. 2, at der er en *nærliggende fare* for, at rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer, vil lide skade.

I den sag, der er nævnt i Folketingets Ombudsmands beretning for 2009, nr. 15-1, tog jeg stilling til en lignende sag efter bl.a. § 13, stk. 1, nr. 2, i den tidligere offentlighedslov. I sagen havde to journalister bedt Statsministeriet om aktindsigt i dokumenter om den daværende statsministers (Anders Fogh Rasmussens) mulighed for at komme i betragtning til et topjob i EU eller NATO. Statsministeriet afslog i det hele taget at oplyse, om der fandtes sådanne dokumenter i ministeriet.

I forbindelse med min behandling af sagen gjorde Statsministeriet gældende over for mig, at hvis der blev givet et afslag på aktindsigt, som bekræftede, at der fandtes materiale omfattet af anmodningen i ministeriet, ville der – afhængig af den nøjagtige formulering af aktindsigtsanmodningen – være tale om enten en formel bekræftelse eller i hvert fald noget, som ville blive opfattet som en bekræftelse.

Statsministeriet gjorde også gældende, at hvis ministeriet ikke var i besiddelse af materiale omfattet af anmodningen om aktindsigt, ville et afslag på aktindsigt, som afkræftede, at der i ministeriet fandtes materiale af denne karakter, på et senere tidspunkt kunne have den samme virkning som et afslag, der bekræftede, at der i ministeriet fandtes sådant materiale. Det skyldtes, at ministeriet i en sådan situation ikke på et senere tidspunkt, hvor ministeret måtte være kommet i besiddelse af relevant materiale, kunne meddele et afslag på aktindsigt, som hverken be- eller afkræftede eksistensen af sådant materiale, uden at det ville blive udlagt som en sikker bekræftelse af, at der nu var en reel proces i gang om et internationalt topjob.

Hensynet til at undgå modsætningsslutninger i forbindelse med senere aktindsigtsansøgninger i sådanne sager, som var genstand for offentlig (mediemæssig og politisk) interesse, ville derfor ofte gøre det nødvendigt at meddele afslag på aktindsigt uden at be- eller afkræfte, om der fandtes relevant materiale i ministeriet, selv om forholdet reelt var det, at ministeriet ikke var i besiddelse af sådant materiale.

I sagen erklærede ombudsmanden sig enig med Statsministeriet i, at der i helt særlige tilfælde, hvor en oplysning om, hvorvidt der hos en myndighed fandtes dokumenter om et bestemt emne, ville medføre en prisgivelse af interesser omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 13, var hjemmel til at hemmeligholde selve eksistensen af dokumenter om dette emne.

I forhold til kravet i § 13 om "nærliggende fare" for, at rigets udenrigspolitiske interesser ville lide skade, anførte ministeriet, at Danmark havde en generel offentlig interesse i at besætte internationale topposter, og at det var en afgørende forudsætning for at bringe en dansk kandidat i stilling til en international toppost, at indledende sonderinger og forberedelser kunne foregå i fortrolighed. En for tidlig bekræftelse af et dansk kandidatur ville desuden være underlagt en svækket udenrigspolitisk manøvredygtighed.

I sagen kunne ombudsmanden samlet ikke kritisere, at Statsministeriet havde vurderet, at det – for at beskytte bl.a. de ovennævnte hensyn – var nødvendigt at give afslag på aktindsigt uden at give oplysning om, hvorvidt der i ministeriet fandtes akter omfattet af aktindsigtsanmodningen.

Jeg går ud fra, at det afslag, som Statsministeriet har givet dig den 28. april 2014, beror på de samme hensyn, som Statsministeriet anførte i ovennævnte sag.

Samtidig har det efter min opfattelse ikke betydning for sagen, at Udenrigsministeriet vurderede din anmodning på en anden måde end Statsministeriet.

Jeg mener derfor ikke, at der på dette punkt er udsigt til, at jeg ved at indlede en undersøgelse ville kunne kritisere Statsministeriet.

Jeg bemærker, at jeg ikke har taget stilling til, om begrundelsen i Statsministeriets afgørelse af 28. april 2014 opfylder begrundelseskravene i forvaltningslovens § 24.

Jeg foretager mig herefter ikke mere i anledning af din henvendelse.

Jeg vedhæfter en vejledning om ombudsmanden og persondataloven (Information om dine rettigheder).

Med venlig hilsen

Jens Møller
Direktør

Kopi til:

Statsministeriet